

Ve Ateş Bizi Tüketiyor

9 Ağustos 2019 Cuma

Murat Gülsoy, birkaç ay önce yayımlanan son romanına *Ve Ateş Bizi Tüketiyor* (Can Yayınları) adını vermiş. Romanın düşünsel içeriğini belirleyen “ateş”in nasıl bir ateş olduğu, 262. sayfada açıklanıyor:

“Nerede görmüştüm bu lafı? Birdenbire aklımın içinde ışıklı harfler olarak yandı sanki. Bir kapının ya da bir geçidin üzerine yazılmış olmalıydı. Gizli kumarhanenin girişinde mi yazıyordu? Ateşe baktıkça daha neler gelecekti aklıma? Alevin içinde zaman da yanıyordu mekân da. Ruh da akıl da...”

Gülsoy, alevin içinde zamanın, mekânın, ruhun, aklın yandığını belirterek okuru ancak derinlikli çağrışımlarla algılanabilecek kavramlarla düşündürüyor. Romanın başkışisi, “gece, karanlık, parlak, sırlarla dolu” serüvenlerle gelişirken, mevsimlerin hızla değiştiği, hayatın akıp geçtiği bir kış gecesi kaybolan yaşlı komşusunu aramaya koyuluyor:

“Tam çayımı bardağıma koymuştum ki kapı çalındı. Komşularımdan biri. Meğer kocası kaybolmuş. Emekli ağır ceza hâkimi.”

Romanda düşünsellik

Her yıl yüzlerce roman yazılıyor. Çoğunun anlatısı sonu gelmez olaylar yığını olmaktan ileriye gidemiyor. Oysa *Don Quijote*, *Suç ve Ceza*, *Madam Bovary* gibi büyük romanlar ölçü alındığında bunun böyle olmadığı anlatının bir düşünsel tabana oturtulduğu görülecektir. Romanda beğeniye, içeriği oluşturan düşünsel yapı, gerçeklik duygusu, yazara özgü üslup yaratır. İyi okur, belli bir düşünce temeline oturtulmamış anlatılara roman denilemeyeceğini bilir.

Romanda düşünsellik, yazarın anlam alanını genişleterek kullandığı sözcüklerle yaratılıyor. Gülsoy, bunu dile getirirken çocukluk yıllarına uzanıyor:

“Kelimelerin zihnimin içinde hakiki şeylere dönüşmesinin verdiği mutluluktan bu. Çocukluk... kelimelerin şeylere kolayca dönüşebildiği o harika zaman.”

Gülsoy’un romanı

Gülsoy, romanlarında, seçtiği konuyla, anlatısal arayışlarıyla bu dengeyi sarsıntıya uğratmayan bir yazar. Bu ölçü alınır, sorunsal olayları bir dil sihirbazı üslubuyla doğallaştıran Gülsoy’un, romanla romanımsıları birbirinden ayırma beğenisine erememiş okurların yazarı olmadığı anlaşılır. Bunu, az yazarda rastlanan, özentiye kaçmayan dilsel yalınlığıyla sağlıyor. Bu romanında dilsel beğeniyle yarattığı düşünselliği, sanırım ancak okurluk düzeyi yüksek olanlar çözümleyebilecektir:

“Ey yalnız insan, ey bir rüyanın içinde kaybolmuş zavallı! Dinle beni küçük insan, dinle! Rüyalarla aynı malzemededen yapılmıştır ruh, hayatımız dediğimiz şey uyku denizinde kayıp bir adadır. Üstelik sislerle çevrili. (...) İnsan böyle bir varlık işte, çevresindekiler gülünce gülüyor, ağlayınca ağlıyor.”

Romanın sözcük örgüsü

Shakespeare'in, oyunlarında İngiliz diline binlerce sözcük kazandırdığı söylenir. Burada vurgulanmak istenen sözcük sayısı sınırlı değil, **Yaşar Kemal**'de olduğu gibi, onun, kullanılan sözcüklerin anlam alanını genişletmesidir.

Murat Gülsoy dilsel arayışlara girmekten kaçınmayan sözcük üreticiliğiyle de bilinen bir yazardır. Sözcükleri, kendi söylemiyle zenginleştirip *“zihninin içindehakiki şeylere dönüştürerek”*, duyumsadıklarını özgün imgelerle betimliyor, böylece gür yapraklı ağaçlardan oluşan anlatı ormanlarında dolaştırıyor okuru:

“O da böyle, uçsuz bucaksız sapsarı steplerin, kızıl kahverengi sonbahar yapraklarıyla bezeli orman yollarının ya da nadir bir mücevher gibi parlayan yüksek dağ göllerinin büyüüne kapılıp mı çıkıp gitmişti sıkıcı hayatından? İnsan kendi hayatından çıkıp gidebilir miydi? (...) Gecenin parlak karanlığı tenimizi yıldızlara boyuyordu.”